

Naročnina leta: Celotno leto 60 din., pol leta 30 din., četrt leta 16 din. Izvoz Jugoslavije: Celotno leto 120 din. Inserati ali oznanila se prečunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročila, inserate in reklamacije. Telefon interurban št. 113.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo.

Nezaprite reklamacije so poštalne proste. Telefon interurban št. 113.

73. številka.

Maribor, dne 2. julija 1928.

Letnik XV.

Gradacija ustavne proslave.

(Govor poslanca g. dr. Josip Hohnjeca.)

Proračunske dvanajstine, ki bi v državnem gospodarstvu smele biti samo izjeme, so za finančno upravo naše države postale nekaka regula, od katere redni državni budget tvori izjemo. Smeli bi zato reči, kadar se redni državni budget pri nas predloži in sprejme, da se to zgodi v to svrhu, da se potrdi pristnost stare prislovice: *exceptio confirmat regulam*. Za naš parlament so proračunske dvanajstine postale stalna vsakoletna proslava obletnice vidovdanske ustave. Prvi Vidov dan v zgodovini ustavnega življenja kraljevine SHS, ta dan, ki se je tako šumno praznoval v deželi centralizatorjev, ki je imel za našo državo tako slabe posledice, da se more imenovati dies ater (črni dan) v notranji zgodovini naše države, je stal v najširšem znamenju proračunskega provizorija. Ustava je bila komaj izglasana, že so jo njeni tvorniki, ki se tako radi dičijo s pavovim perjem državotvorcev, pogazili z zakonom o budgetskih dvanajstinah za mesece junij do konca decembra leta 1921.

Dvanajstiniranje.

In potem se je leta 1922 pridno dvanajstinilo naprej. Za prvo obletnico vidovdanske ustave je bila parlamentu predložena že 14. dvanajstina. In evo, drugo obletnico Vidovdanske ustave proslavlja naša narodna skupščina zopet s «skromno dvanajstinico», ki naj velja kar za celo prvo četrtletje budgetnega leta in ko bo našim državljanom naložila ogromna nova bremena. Da bi vlada državljane utrdila v prepričanju, kaka sreča in kak blagoslov je zanje Vidovdanska ustava, je ob njegovi drugi obletnici poklonila državi budget, ki bo državljane, zlasti one iz prečanskih krajev, ne samo ostro in globoko udaril v nos, marveč jim bo tudi tako preluknjaj denarnico, da se ne bo več dala zakrpati.

In ravno v tem je gradacija proslave vidovdanske ustave. Dočim se je prva obletnica porabila v to, da je vlada v zakonskem predlogu dvanajstine za mesec julij 1922 predložila samo enkratno oziroma malo več kot enkratno povišanje raznih taks in pristojbin, se sedanji finančni minister ni zadovoljil ob drugi obletnici s številko 5 in segel po petkratnem povišanju. S tem pojačenim tempom pa je opasno prejudiciral bodočim proslavam vidovdanske ustave.

Neutemeljeno povišanje davkov.

Vsako povišanje davka mora biti globoko utemeljeno. Neutemeljenost pomenja veliko krivico napram državljanom. Državljanji so sicer dolžni z materialnimi datjavami državi omogočiti obstanek, življenje in delovanje, toda znati morajo, zakaj potrebuje in kako uporablja država njihove datjave. Država ni in ne sme biti moloh, ki bi mu državljanji morali metati v žrelo vse plodove svojega dela, truda in napora. Gospod finančni minister ni predložil prave motivacije za povišanje davkov. On je kazal na neke kredite, ki s uporabljajo za železnice, kazal je na kredite, ki so potrebni za popravilo cest, potov in mostov. In baš ti krediti so značilni. Ako pogledamo člen 9, 10, 11 in 12 tega zakonskega predloga, se moramo takoj prepričati, da se zahteva za popravilo cest, potov, mostov itd., svota 148 milijonov dinarjev. Kako se pa ta svota razdeli na posamezne pokrajine? Od te svote odpade na Srbijo 127 milijonov dinarjev; na Črno goro 4 milijone dinarjev; na Bosno in Herecegovino 5 milijonov dinarjev; na Dalmacijo 3,400.000 dinarjev; na Hrvaško in Slavonijo 2,300.000 dinarjev; na Slovenijo 2,600.000 dinarjev in na Vojvodino 3 milijone 700.000 dinarjev.

Te številke dokazujejo natančno in jasno, kako se v naši državi prakticira gospodarska enakopravnost. — Gospod finančni minister je nadalje govoril o oficirskih plačah. Ni pa predložil proračuna, koliko bodo znašale v novem vojnem zakonu izredno povišane plače oficirjev. Ni povedal, kako misli zvišati plače uradnikom in nameščencem. Ali misli čimprej izplačati nujno potrebne poviške draginskih doklad uradnikom, nameščencem in uslužbencem? O tem molči ali pa daje zavite odgovore kakor Delfijska Pitija. Samo ena beseda je jasna: zahtevam 500 odstot. povišanje zemljarine in 30 odstotno povišanje drugih neposrednih davkov.

Linearno poviševanje.

Lahko je davke linearno poviševati. Lahko je na tabeli davkov linijo potisniti naprej in višje za petkratno daljavo. To bi zadel tudi kak finančni minister v deželi Honolulu ali v pokrajini osrednje Afrike, ako so tam tako srečni, da imajo finančnega ministra. Toda razumna, v istimi državotvorna finančna politika to ni. Jaz bi si dovolil gospoda finančnega ministra opozoriti na stare regule obdavčevanja, ki jih je učil svojčas znani angleški učitelj narodnega gospodarstva in finančne vede Adam Smith. Prva njegova regula slove: «Državljanji vsake države bi morali za vzdrževanje države prispevati

čimnajtej natanko po razmerju svoje sposobnosti, to je v razmerju z dohodki, koje uživajo pod varstvom države.»

Kapitalistični duh finančne uprave.

Tega kriterija naša finančna uprava ne pozna. — Prošinjena s kapitalističnim duhom, ni zasegla velikih dohodkov, katere so nekaterniki vsled ugodne konjunktura, izrabljajoč razmere časa in okolščin, dosegli, ter jih uživajo pod varstvom države. Velekapitalisti, bankirji, in raznovrstni oderuhi, ki svoje velike dohodke uživajo pod varstvom države, se istega varstva radujejo tudi na polju obdavčevanja. Ogromno pezo davkov naša finančna uprava navaljuje na delovno ljudstvo. Pri tem se je s poželjivim očesom vedno oziral na prečanske kraje. Karkoli je v teh krajih kmet, obrtnik in trgovec zaslužil in pridelal med in po vojni, vse te dohodke, v kolikor jih ni požrla draginja, je državni fiskus pobasal v svoj žep. Teh dohodkov naš kmet in obrtnik ne more uživati, ker so izginili pod skrbnim varstvom države. Tako temeljito delo je naša finančna uprava izvršila v prečanskih krajih.

Neenakost davkov.

Poslanci Jugoslovanskega kluba niso opustili nobene prilike, da bi ne bili narodno skupščino in vlado opozorili na horendno neenakost davkov po raznih pokrajinah države. Navedi hočemo danes le nekaj števil, ki se tičejo Slovenije. Po poročilu finančnega ministrstva je v prvih 10 mesecih preteklega leta — od 1. januarja do 31. oktobra 1922 — Slovenija s preko 1 milijon prebivalcev plačala neposredni davkov 52.8 milijona dinarjev, Srbija s preko 4.3 milijona prebivalcev 94.3 milijona dinarjev. Na enega prebivalca v Sloveniji pride torej 52.8 dinarjev neposrednega davka, v Srbiji pa 21.9 dinarjev. V državnem proračunu za leto 1922-23 so specialni dohodki države za Srbijo določeni z 263 milijoni dinarjev, za Slovenijo pa v znesku 92 milijonov dinarjev. Na enega prebivalca pripade po proračunu v Srbiji 62.93 dinarjev, v Sloveniji pa 88.24 dinarjev, torej v Sloveniji na osebo za 26 dinarjev več nego v Srbiji. Koliko pa sta Slovenija in Srbija plačali davkov v prvih 6 mesecih, to je do konca februarja 1923? Za prvih 6 mesecev je Srbija plačala 141 milijonov dinarjev, Slovenija pa 79 milijonov, torej skoraj toliko, kolikor odpade na celo leto. Na glavo odpade v Srbiji 33.80 dinarjev, v Sloveniji pa 75.45 dinarjev. To so uradne številke, ki izkazujejo veliko neenakost davkov v naši državi.

Enakopravnost nepoznana stvar.

V naši državi je enakopravnost nepoznana stvar. — Ona ne postoji niti v teoriji, še manj pa v praksi. Ako bi vlastodržci, ki vodijo usodo naše države že cela leta, imeli vsaj nekoliko zmisla za enakopravnost, bi bili poskrbeli za to, da bi se davčni zakoni bili izenačili. To bi bili mogli in tudi morali že davno storiti, pa niso hoteli. Mi to zahtevamo že več kot 4 in pol leta, gospodje pa tega niso hoteli, ker so prečanske kraje smatrali kot pripraven eksploatacijski objekt. In sedaj se bo ta eksploatacija ne samo nadaljevala, marveč potencirala.

Mi nimamo zaupanja do vlade radi tega ne, ker vlada neče slišati naše prigovore, bodisi na političnem, bodisi na ekonomskem polju, in ker vlada noče ustvariti potrebnih predpogojev za pomirjenje s hrvatskim in slovenskim narodom.

Vlada zavrača sporazum.

V svojem govoru o priliki vladine deklaracije sem idejo sporazuma povdarjal kot edino državotvorno in državo ohranjajočo idejo. Naglašal sem tudi to, da je ta ideja meseca novembra leta 1918 na konferenci v Ženevi dobila konkretno obliko v pogodbi o ureditvi nove jugoslovanske države med predsednikom takratne srbske vlade gospodom Nikolo Pašičem in zastopniki vseh strank srbske narodne skupščine na eni strani in med zastopniki Narodnega veča v Zagrebu in Jugoslovanskega odbora na drugi strani. Predsednik sedanje vlade gospod Nikola Pašič je na moj govor takrat izjavil, da je bila omenjena pogodba sklenjena na pritisk Francije, da pa on že s prvega početka, to je v hipu, ko je to pogodbo sklenil, ni mislil na to, da bi jo tudi izvedel. Jaz nočem tega postopanja kvalificirati s pravo besedo. Javnost ga je že kvalificirala. Tudi ne vem, pod vplivom katerih tradicij je gospod predsednik vlade tako ravnal. Gospod ministrski predsednik je v svojem govoru rekel, da imamo Slovenci in Hrvatje slabe tradicije. Nekatere so morda slabe, izjaviti pa moram, da je večina teh tradicij dobra in da so te tradicije ozko spojene z narodnim in verskim življenjem slovenskega in hrvatskega naroda. Te tradicije so vedno bodrile in krepile hrvatski tujcem, pred germanizacijo in madžarizacijo. Te tradicije so vedno bodrile in krepile slovenski narod, da ni klonil z glavo in srcem pred tujcem, pred germanizacijo in madžarizacijo. Te tradicije so v njem vedno sveže ohranjale navdušenje za njegove velike ideale. Te tradicije tudi niso take prirode, da bi nas mogle nagniti k temu, da bi sklepali pogodbe, katerih v istem hipu ne bi mislili izpolniti. Čudno me je dirnilo, da se je gospod

predsednik vlade izjavil v svojem govoru kot protivnika ideje sporazuma s Slovenci in Hrvati. Izjavil je, da namerava nadaljevati politiko vidovdanske ustave.

Sovražno in krivično stališče vlade proti Hrvatim.

Njegovi napovedi so sledila tudi dejanja. Vlada ni svojega delovanja usmerila v pravcu, ki vodi do sporazuma med Srbi, Hrvati in Slovenci, marveč v nasprotno stran. Ona je zadnji čas zavzela sovražno stališče proti zastopstvu hrvatskega naroda. Zabranila je zbere, Hrvatske seljačke stranke v Zagrebu in na drugih krajih. Ljudi, ki so se tam zbrali, je policija s silo razgnala. Ne vem, zakaj je vlada to storila. Čudno in smešno bi bilo, ako bi hrvatske zastave, na katerih so bili nekaki emblemi, imele tak vpliv na našo vlado, da bi zaradi njih zabranila javne shode. Čudim se, kako je to mogoče, da se zastopstvo hrvatskega naroda, ki gleda na to, da ostane v mejah zakona in ki svoje delovanje vedno usmerja v pravcu miru, da se to zastopstvo hrvatskega naroda stavlja izven zakona. Gospodje, Orjuna s svojimi divjaškimi napadi, z batinami, revolverji in bombami stoji pod zaščito zakona, a zastopstvo hrvatskega naroda se stavlja izven zakona.

Ali misli vlada s takimi nasilnimi sredstvi zadušiti pokret hrvatskega naroda? Ali misli z enakimi sredstvi nastopati tudi proti našemu slovenskemu narodu? (Medklici: Vse kaže na to!) Mi moramo izjaviti samo to, da je vlada pokazala zakrknjenost in transigentnost. Njene oči so oslepele, da ne vidi, kako ogromna nezadovoljnost vlada med slovenskim in hrvatskim narodom. Njena ušesa so oglušela, da ne sliši naših prigovorov, protestov in zahtev. Vlada hoče borbo, mi tudi borbo sprejmemo in jo bomo vodili na isti način, kakor zahteva od nas slovenski narod. Vodili bomo borbo tako dolgo, dokler ne zmagajo pravične zahteve slovenskega in hrvatskega naroda.

Politični položaj.

ZELO VIHARNO OZRAČJE . .

Beograd, 29. junija.

Položaj je sedaj tu v Beogradu tak-le: Atentat na Pašiča je zavil v tajinstveno megljo. V skupščini se bije silen boj proti neznosnim davkom. Borba proti zakrknjenemu militarizmu, ki se pojavlja v obliki novega vojaškega zakona, se bo odigrala te dni. Nadalje bitka med srbsko radikalno vlado in gladujočimi državnimi stanovji, železničarji in penzionisti. Negotovost, kaj bo nastalo iz postrane borbe med velesrbskimi centralisti in avtonomisti, je vsako uro večja. Nesigurnost vladne večine. Vsak dan poslabšan zunanje politični položaj vpliva silovito na razburjene živce glavarjev srbske radikalne vladne stranke.

Vladna večina napenja te dni vse sile, da spravi v parlamentu pod streho nove (zvišane) davke, kuluk in vojaški zakon. Ko bi vsa opozicija bila tako resna in vztrajna, kot je opozicija Jugoslovanskega kluba, vlada ne bi nikdar uspela s takimi nasilnimi zakoni in sklepi. Naš klub uživa vsled krepkega odpora proti sedanji samosrbski vladi velik ugled. Ako naših poslancev ne bi bilo v skupščini, bi se drznila vlada še izvesti mnogo druge nasilne in krivične zakone. Naša stroga kontrola in kritika nad vladnim delovanjem Pašičevim ljudem ni ljuba. Večina od njih želi, da bi naši poslanci zapustili Beograd, ker bi potem srbske stranke lahko počenjale lumparije prvega reda. Radičeva abstinenčna politika pomeni aktivo za Srbe in Pašiča, a pasivo za nas prečane. To je žalostni kapitelj za nas Slovence in Hrvate.

Zanimivo je, in vas bo v domovini gotovo zanimalo, da je atentat na Pašiča izvršil Srb. Zakulisje atentata je še nepojasnjeno. Po vsej sili so hoteli atentat spraviti v zvezo s Hrvati in Slovenci. Pašičevci zatrjujejo, da se je bati več takih in enakih dogodkov, ako vlada ne bo ostre je nastopila proti Radiču. Iz tega se jasno vidi, da je napad organiziran ne daleč od ljudi, ki se zbirajo okoli Orjune. Zdi se, da bi srbska javnost na tak način rada ustvarila ozračje, ki bi za vsako ceno izključilo vsak sporazum s Slovenci, posebno pa s Hrvati. Kdo razume Balkance? O atentatu na starega Pašiča in stvarih, ki so z njimi v zvezi, se mnogo govori. Seveda ne smemo vsega zapisati. Gotovo pa je, da trenutni položaj vladne radikalne večine ravno z ozirom na atentat, ojačen. — Kmetje-malkontenti menda sedaj ne bodo glasovali proti novim davkom, ker se bojijo, da je Pašič v tem trenutku napovedal najostrejšo diktaturo ali pa se zopet zvezal z demokrati. A diktature in koalicije se trezni radikalni silno bojijo.

Pričakujte prihodnje dni živahnejšega političnega vrvenja.

Enotna fronta hrvatskega naroda. V petek je v Zagrebu zboroval izvrševalni odbor «Hrvatske zajednice» ter je v odgovor na iz Beograda razširjene vesti o raz-

doru med hrvatsko inteligenco in seljaštvom sprejel sledečo resolucijo: Hrvatska zajednica bo tudi nadalje napregla vse svoje sile v borbi, ki jo vodi hrvatski narod predstavljen po zastopnikih Hrvatske republikanske seljačke stranke, proti beograjskemu centralističnemu režimu za ustvarjenje svoje narodne svobode in za svoje pravo in samostojno življenje. Hrvatska zajednica dela to po svoji svobodni volji in samoopredelitvi ter v prepričanju, da je edinstvena fronta vseh slojev hrvatskega naroda, posebno pa vzajemnost med meščanstvom in kmetijskim ljudstvom, glavni pogoj za uspeh narodne borbe. V to svrhu pozivlja Hrvatska zajednica svoje somišljenike, da organizacijo stranke izpopolnijo ter koncentrirajo svoje sile v narodni borbi. Hrvatska zajednica smatra to za tembolj nujno, ker vlada kljub sijajni zmagi narodne volje vseh Hrvatov in Slovencev 18. marca ni pokazala nobene resne volje za sporazum, sklenjen med predstavnikih hrvatskega in slovenskega naroda ter radikalne stranke, pogazila in proglasila za svoj cilj ustvarjenje Velike Srbije, prepovedala skupščine HRSS in počela izvajati politiko odkritega nasilja.

O kuluku je dejal poslanec dr. Hohnjec v svojem govoru: O socialnem mišljenju sedanje vlade tudi jasno priča uvedanje 14 dnevnega kuluka (tlake). Kuluk nima ničesar skupnega s socialnim zakonom o delu, da mora vsak človek produktivno ali socialno koristno delati. V deželah socialne zakonodaje, kjer je vpeljan tudi ta občni zakon o dolžnosti dela, se hoče realizirati oni društveni in gospodarski red, ki bi izključeval vse prihode, ki niso plod lastnega dela. Na ta način bi se naj onemogočilo izkoriščanje široke mase naroda po nekaterih eksploaterjih. Toda s tem zakonom kuluk nima nobene, tudi najmanjše sorodnosti ne. Kuluk je bil signatura feudalne dobe z osebno in lastninsko nesvobodo posameznega človeka. Zato se tlaka, ko je bila po zakonu odpravljena, ni mogla v tistih krajih ohraniti tudi kot prostovoljna institucija ne. Poprave potov, cest, in mostov se vršijo na stroške občine, okraja, dežele in države. Kuluk bi se z največjo težavo morda mogel upeljati v deželah s primitivnimi razmerami. V pokrajinah s komplicirano socialno strukturo, kakor so prečanski kraji in osobito Slovenija, pa je nemogoč. Vrhutega je kuluk velikanska socialna nepravilnost, ker obligira vsakega človeka do 50 leta — menda samo moške, ženskih ne, vsaj ta zakon v tem oziru ni popolnoma jasen v svojih določbah — najsiho siromak ali bogataš, k istemu delu. Bogatašu je lahko, da se odkupi. Pa kako naj to stori delavec in siromak, ki živi sam in njegova družina od tega, kar zasluži vsak dan. Ali bo država tistemu siromaku, tistemu delavcu in obrtniku, ki gre na kuluk, plačala podporo zanj in njegovo družino? Ali pa hoče država upeljati popolen 14 dnevni državni post, da ne bodo ti siromaki nič jedli, dokler bodo morali delati na kuluku.

Za zblizanje z Rusijo se je naenkrat začela zavzemati beograjska radikalna «Tribuna» s člankom, ki ga je poslal njen glavni urednik Taletov iz Prage. Članek je gotovo inspiriran od krogov češke vlade, ker sami radikalni, ki so vodili nekdanjo srbski vladi silno rusofilsko politiko samo radi ruskega carja, sami gotovo ne bi prišli na to, da je poleg carja tudi ruski narod. Taletov članek povdarja, da je naša država edina, ki nima še prav nobenih stikov z Rusijo in da mi ne moremo zahtevati, da bi se Rusija vladala po naših vladnih receptih. Če je velika večina ruskega naroda zadovoljna že skoro 7 let z boljševiškim režimom, moramo biti tudi mi in če se Francija približuje Rusiji, se ji moramo tudi mi ne glede na mnenje preplašene Rumunije.

ATENTAT NA PAŠIČA.

Ko se je Pašič v sredo ob pol eni uri peljal z avtomobilom iz dvorišča skupščine na ulico, je padlo še v bližini skupščine več revolverskih strelcev. Naenkrat se je nabralo vse polno ljudi, avtomobil je obstal, velika gruča ljudi ga je obkoljevala, drugi so pa pohiteli za napadalcem, katerega je neki vojak prestregel že na prvem vogalu. Pašič si je mirno brisal kri z žepnim robcem ter miril ljudi, da ni nič. Ena kroglja ga je lahko ranila na levi roki, na licu je pa dobil par prask od drobecv šipe na avtomobilu. Ljudje bi atentatorja pobili, da ga niso žandarji hitro z avtomobilom odpeljali na policijo. Proti avtomobilu g. Pašiča je izstrelil vse naboje in nekega žandarja je še s praznim revolverjem udaril po glavi.

Atentatorja so v prvem hipu proglasili za Hrvata, radičevca, federalista itd., potem so pa to prelepili in prepisali na uredniških lepkih z «nekim človekom». Pri zaslišanju na policiji v navzočnosti notranjega ministra se je ugotovilo: Atentator se piše Mihajlo Raič in je Srb iz stare srbske rodbine, rojen pa leta 1897 v Budimpešti. Njegov oče je bil bogat vinski trgovec v Gradistu v Srbiji, ker je bil pa izrazil pristaš Karagorgjevičev, so ga preganjali, moral je celo bežati v Budimpešto, odkoder se je vrnil po padcu Obrenovičeve dinastije leta 1904 v Srbijo. Cela rodbina je bolna in nesrečna. Oče je umrl na progresivni paralizi, sestra se je na njegovem grobu ustrelila, ker so jo odpustili iz službe, eden od bratov je kot sifilitik v blaznosti umrl in atentator je tudi sifilitičen. Zadnji čas je služboval pri reparacijski komisiji v Pasavi, vlekkel plačo od 2100 frankov, ker se je pa kregal s predsednikom, je bil odpuščen. Par dni pred atentatom je prišel v Beograd in prosil za zopetni sprejem, pomočnik zunanjega ministrstva mu je pa dejal, da ga Pašič ne mara. Njegov žim izhaja torej iz osebnih motivov. Pri zaslišanju je izjavil, da ne pripada nobeni stranki, meni pa, da se mu godijo krivice, dočim se s separatisti postopa preveč milo. — Tega abnormalnega in v atentatorskem kultu vzgojenega mladeniča se torej ne bo dalo napra-

viti za Velehrvata ali pa za kakega federalista. Teh namreč ni iz rodbin, ki so igrale kako ulogo v nekdanjih srbskih dinastičnih sporih, še manj pa se najdejo v reparacijskih komisijah s tisoči frankov na mesec.

S pametjo skreganih demagogov se pa ne manjka. «Tabor» je imel atentatorja na svojem lepaku v sredo zvečer seveda tudi za radičevca, posebno čudne so pa radikalne «Jutranje novosti». V enem predalu prinašajo vse to, kar smo tudi mi povedali o atentatorjevi osebi, uvodnik pa govori o «velehrvatskem zločincu» in silno čudno pristavlja, da več stotisoč, če ne milijonov jih je, ki na tihem hvalijo Boga, da ni uspelo njegovo delo. — To bi bilo žalostno za Jugoslavijo od 12 milijonov prebivalcev. K sreči pa ni tako. Atentat obsoja odločno in glasno velikanska jugoslovanska večina in to zlasti ona, ki se bori proti nasilni politiki in ki se nasilja nikdar ni posluževala v podporo in dosego svojih političnih ciljev.

Mi načeloma obsojamo vsak atentat, političen ali nepolitičen, in tudi one atentate, ki jih državotvorni elementi, kakor se sami nazivajo, proslavljajo, ako je posledica v nacionalnem ali državnem oziru dobra in ako slučajno služi njihovim namenom, kakor hitro se začne proslavljati ena vrsta političnih umorov, se pojavijo tudi druge, ker različni ljudje posegajo po zločinskem sredstvu z vidika svojih različnih idealov, vsi pa končno z istega moralnega, dejanske nemoralnega stališča, da sme in more namen posvečevati sredstva. Dan za dnem očitajo in podtikajo svobodomislici to baš vernim katoličanom in strankam, katerih program temelji na krščanskem svetovnem naziranju, ne da bi jim mogli to tudi dokazati, sami pa očitno in brez sramu proslavljajo to nemoralno načelo v svojih interesih.

Po svetu.

Makedonsko vprašanje je sprožil na seji Lige narodne zveze, ki se vrši na Dunaju, bolgarski delegat ter predlagal, naj se to vprašanje spravi na razpravo pred Društvo narodov. Delegat naše vlade Cerović pa je vzoril, da ga je predsednik najprej opomnil, potem mu pa odvzel besedo. Češki delegat je miril in posredoval, končno je bil pa sprejet bolgarski predlog z malimi izpremembami.

Položaj na Balkanu se vedno bolj komplicira. — Najprej bolgarski preobrat, potem monarhistično gibanje v Albaniji in sedaj se je začela še Italija močno približevati Grčiji v svrhu eksploatacije solunskega pristanišča.

Vojaška zveza med Rumunijo in Poljsko. Povodom obiska kraljevskega rumunskega para v Varšavi je bila sklenjena rumunsko-poljska vojna konvencija radi obrambe meja in odnošajev do Rusije. Pogodba je sklenjena na pet let.

Dnevne novice.

P. n. občinsivo se ponovno opozarja, da upravništvo na vprašanja brez priložene poštnine ne odgovarja.

Vprašanje mariborskega agrarnega urada v narodni skupščini. O mariborskem agrarnem uradu je povedal g. poslanec Falež to-le: Okrožni agrarni uradi v Sloveniji so po večini institucija demokratske ter Samostojne kmetijske stranke. Tako je na primer pri okrožnem agrarnem uradu v Mariboru nastavljen kot vodja urada neki dr. Štefančič (Fr. Žebot: Orjuncel), ki ni samo zagrižen demokrat, ampak tudi aktiven član mariborske Orjune. (Ivan Vesenjaj: Dela več za Orjuno, kakor za agrarno reformo). Pri tem uradu je bil zaposlen tudi inženir Vedernjak, o katerem je znano, da je organiziral in vodil tolovajski napad na Cirilovo tiskarno v Mariboru. Ta Vedernjak je glavni krivec uničevanja strojev v Cirilovi tiskarni. Radi tega rokovnjaškega ponočnega napada je bil uradnik agrarnega urada Vedernjak več tednov v preiskovalnem zaporu. Državno pravdnništvo ga je sedaj obtožilo hudodelstva. Ministrstvo agrarne reforme je Vedernjaka sicer suspendiralo, a vodja okrožnega agrarnega urada dr. Štefančič ga je na lastno roko takoj, ko je bil začasno izpuščen iz zapora, nastavljen kot uradnika pri tem uradu. (Fr. Žebot: Poslušajte gospod minister, kakšne ljudi imate nastavljene pri agrarnih uradih). In ta Vedernjak se od 20. marca 1923 naprej vozi od kraja do kraja in vrši funkcije agrarnega uradnika. Vedernjak deli zemljo svojim pristašem, a jo jemlje ubogim viničarjem, najemnikom, invalidom in bajtarjem ter jo daje posebno v ptujskem okraju takim ljudem, ki zemlje ne potrebujejo, a so pristaši demokrat ske in Samostojne kmetijske stranke. (Franjo Žebot: To so lopovi, ne uradniki!) Vedernjak polaga dr. Štefančiču račune za ta potovanja in to partizansko delo in Štefančič te račune izplačuje. (Ivan Vesenjaj: Je še plačan zato, da orjunstvo podpira).

Tako gazi vodja agrarnega urada ne samo zakon, ampak nastavlja ljudi, ki so pod kriminalom. Ministrstvo agrarne reforme je bilo že opetovano opozorjeno na te nedostatke, a še vedno pripuščata take nezakonitosti. Ali je potem čudno, da narod nima nobenega zaupanja v tak državni urad.

Mašna plača. Generalni direktor voda pri poljedelskem ministrstvu je vlekkel iz državne blagajne že po proračunu 83.000 dinarjev letne plače, v naknadnih kreditih je pa ustavljeno še 76.000 dinarjev. Torej naj dobi ta generalni direktor skupaj 159.000 dinarjev letne plače. Ali ne moremo za to mesto dobiti domačina, ki bi to delo opravil ceneje? Samo za eno osebo se potroši toliko denarja, med tem ko za regulacijo rek, ki ogrožajo prebivalce celih vasi, ni niti pare.

Napredek poštne uprave. Poštno ministrstvo je na podlagi sklepa od dne 19. aprila 1923 pod št. 12.872, ustavilo «Službeni list poštne direkcije» ter na mesto njegava razširilo «Poštanski telegrafski Vesnik» po celi državi, tiskan v srbohrvaščini in cirilici. Za vzrok te spremembe navaja zadnja številka službenega lista, da so izdatki previsoki, ali drugače rečeno: pri pošti se mora najbolj varčevati. Pripominjamo še k temu, da so sploh vse nove tiskovine samo v srbohrvaščini, oziroma cirilici tiskane. S tem napreduje najbolj naša — «slavna» Ljubljana.

Makolske novice. Za orlovsko prireditev v Makolah dne 8. julija t. l. vlada splošno zanimanje med okoličani. Vse se veseli javnega nastopa Orlov in Orlic. Priprave slavnostnega dneva se kaj lepo vršijo. Sicer stane veliko truda, a naša zavedna mladina je dokaj poživljiva. Fantje veliko delajo, Orli in drugi. Za njimi nič ne ostajajo dekleta. Da, celo hočejo tekmovati med sabo, po posameznih krajih, katera bodo svoj odločeni jim prostor lepše pripravile in okrasile. Prireditev se bo vršila najlepše, ako nam bo le vreme milo. Očetje in matere ter drugi bodete pač iz srca privoščili mladini ta dan. Videli pa bodete tudi in spoznali, kaj je mladinska orlovska organizacija in kaj se vse lepega mladina nauči. Starši bodete lahko ponosni na svoje sinove in hčere, da jih imate v naših vrstah in v naših organizacijah. Orlovska slavnost v Makolah pa nima pomena samo za Makolah, ampak za celo Dravinjsko dolino, posebno za slovenjebistriški okraj. Ravno tukaj je še orlovska organizacija najmanj razvita. Želimo in upamo, da se bode orlovska zavest iz makolskega orlovskega tabora razširila še v druge sosedne kraje, kjer še ni te organizacije. Zatorej pa uljudno vabimo vse naše sosedne goste, da se udeležijo naše slavnosti. Bog živi!

Orlovski nastop pri Čakovcu. V nedeljo, dne 8. julija priredi Omladinski Savez in zagrebška Orlovska podzveza mladinski zbor v Hraščanah (železniška postaja Macinec) pri Čakovcu v Medjimurju. Brati Hrvatje vabijo o tej priliki posebej slovenske Orle in sicer tudi k sodelovanju v javni telovadbi. — Ob devetih zjutraj bo skupna sv. maša in zborovanje. Telovadba se vrši v krasnem šumskem kraju ob treh popoldne. — Slovenski Orli nastopajo posebej v nekih vajah, a tudi v skupnih vajah s hrvatskimi Orli, in sicer v brnskih članskih in članskih za 1923. Vlak s Pragerskega odhaja ob 6.10 in pride ob 8.06 v Macinec (en vlak odhaja tudi ob 9.22 s Pragerskega). Izkaznice za polovično vožnjo se dobe takoj pri Omladinskem Savezu, Zagreb, Kapitol 27. Z Zagreba, Čakovca in drugih hrvatskih mest pridejo skupine katoliške omladine. O priliki slovensko hrvatskega zbora se bo znova povdarjalo in utrdilo bratstvo slovenskega in hrvatskega katoliškega ljudstva, a to je posebej v današnji skupni nacionalni borbi Slovencev in Hrvatov celo važno.

Kulturnohistorična razstava se odpre v Varaždinu dne 14. julija in bo trajala do 19. julija. Dne 19. julija prirede celjsko Muzejsko društvo, mariborsko Zgodovinsko društvo in Muzejsko društvo ter ptujsko Muzejsko društvo skupen obisk razstave. Pri tej priliki bodo imenovana društva imela v Varaždinu isti dan sestanek, kjer se bodo določile smernice za sistematično arheološko in zgodovinsko delo na bivšem Spod. Stajerskem in v Prekmurju (mariborska oblast). Prijatelji domače zgodovine so vabljeni, da se pridružijo temu izletu. Odhod iz Ptuja 19. julija ob 6.53 zjutraj, prihod v Varaždin okoli 10. ure. Razstava obeta biti prav zanimiva in poučna. Na podlagi te razstave se ustanovi potem v Varaždinu kulturnohistoričen muzej.

Orjunski Köpenick. Pred sodiščem je stal te dni Stefan Sobočan iz Gomilice pri Dolnji Lendavi, član len dovške Orjune, ki se je izdajal za detektiva ter ljudem izsiljeval denar. Najprej je obiskal starše, potem pa celo župane, se predstavil kot detektiv ter zahteval denar, da ne bo posledic, radi vojnih beguncev iz družin, odonosno iz vasi. Tako je opeharil več prestrašenih staršev, podžupana iz Dolge vasi in še le neki župan ga je razkrinkal kot sleparja ter spravil pred sodišče in v trimesečno ječo.

Deževno vreme. Že tretji teden nimamo lepega vremena. Vsaki dan se pripode oblaki in potem dežuje vkuž temu, da vsi barometri kažejo na lepo. V jutro bi človek soan, da bo najboljši solnčni dan, popoldne pa razžene dež ne samo sanje mestnih gospodičen, ki so si kupile lepe poletne taalete, katerih pa ne morejo nositi, ampak vznevolji tudi našega kmeta, ki ne more delati na polju. Dosedaj še ni začelo žito, ki še ni požeto, gniti vsled vlage, toda, če še nekaj časa dežuje, bo gotovo nastala na polju ogromna škoda. Zato so poljedelci v skrbeh in komaj čakajo solnčnih dni. Dež pa ne dela pravega samo slovenskim kmetom, od njega trpe tudi hrvatski, srbski in makedonski kraji. Tudi v Švici, Franciji, Nemčiji in Angliji neprestano dežuje. Mnogo se je že pisalo o tem, zakaj neprestano dežuje, pa nihče še ni pravega vzroka ugani. Vemo samo to, da je letos po celemu svetu deževno vreme. Najprej je trpela od dežja Amerika. Od tam se je dež napotil preko Atlantskega oceana v Evropo, v Ameriki pa je zavladala silna vročina. Če je poprej dež napravil veliko škodo, je sedaj solnce napravilo še večjo. Poljski pridelki so uničeni, v mestih ljudje vsled silne vročine umirajo, v tvornicah delo počiva in cela Amerika trpi veliko več od vročine, kakor poprej od dežja. Ni izključeno, da bo nas še letos zadela usoda Amerike. Deževni pas se vedno bolj pomika proti vzhodu, njemu pa sledi žgoče solnce. Mogoče je, da bo tudi pri nas začelo po dežju solnce sijati z dvojno močjo, da nam v par tednih nadoknadi, kar je zamudilo v pomladnih mesecih. Potem nam bo žal za oblaki in dežjem, ki nam sedaj toliko preseda.

Silni nalivi v Gornji Savinjski dolini. Iz Retice nam poročajo: Od 26. do 27. m. m. so bili pri nas silni nalivi.

vi. Radi deževja je narasla Savinja kar nenadoma in povzročila veliko škodo pri lesnih trgovcih. Približno 23 lesnih trgovcev je imelo les v Savinji in sicer od Solčave do Rečice. Lesa je bilo na vodi krog 50.000 komadov. Voda je narasla s tako naglico, da ni bilo niti misliti na kako rešitev lesa in so odnesli valovi les bogzna kam. Gotovo dejstvo je, da so trgovci ob ves les, ki so ga imeli raztrošenega ob Savinji od Solčave do Rečice in je škodo nepregledno velika. Naše poslance opozarjamo na to škodo s prošnjo, da posredujejo pri davčni oblasti za odpis ali znižanje davkov.

Radi nalezljivih boleznih preložena birma. V okvirju celjskega okrajnega glavarstva so se razpasle razne nalezljive bolezni in radi tega je tudi birna preložena na jesenski čas.

Strašno pomanjkanje drv v Prekmurju. Prekmurje strašno trpi na pomanjkanju drv in stavbenega lesa. Desetčlanski družini se nakaže za celo leto komaj en kubični meter drv. A minister za agrarno reformo dovoljuje, da bivša madžarska tvrdka Hirschler es Ujlaky, ki se je sedaj prekrstila v jugoslovansko, izvaža drva, katere bi imelo dobiti siromašno prebivalstvo. Izvoz drv iz Prekmurja je bil prepovedan, a lansko leto je gospod minister — ne vemo na čigavo intervencijo — ukinil prepoved za izvažanje drv in dovolil, da se za stotine milijonov lesa izvozi iz Prekmurja kljub temu, da siromašno ljudstvo ne more dobiti niti potrebnih drv za kurjavo.

Gasilci ne pozabite, da se vrši v nedeljo, dne 15. julija 1923 ob pol 11. uri zvezni občni zbor v Ljubljani v Mestnem domu in pa velika ter težka vaja poklicnega in prostovoljnega gasilstva na trgu Sv. Jakoba. Naj nihče ne zamudi tega zborovanja in vaje, pri kateri bo delovala tudi nova avto brizgalna. Železniška vožnja bo polovična proti društveni izkaznici.

Manija samoumorov v Zagrebu. Zagreb mora imeti vedno svojo senzacijo, ki razburja celo mesto. Včasih to povzročijo drzni roparski napadi, potem prepiri med političnimi strankami, zadnje dni pa samomori. V treh dneh si je skušalo pet samomorilcev vzeti življenje. To je pač rekord tudi za Zagreb. Samomori so se izvršili iz različnih nagibov. Tako se je ustrelil dijak Šerif Hadžović vsled nesrečne ljubezni do neke gospe. Soproga uradnika Hatarina Madžerič se je zastrupila v duševni zmedenosti. Soboslikar Stjepan Mišok si je prerezal vrat z britvijo, ker je živel v veliki revščini. Umrl je na grozen način; po dnevu se je napil, zvečer ga pa je žena spravila pijanega v posteljo. Potem je šla sama spat poleg njega. Po noči pa jo je prebudilo čudno obnašanje soproga. Premetaval se je po postelji in jo škropil z neko vročo tekočino. Ko je prižgala luč, se ji je nudil grozen prizor: Na postelji je drhtel mož v zadnjih zdihljajih z grozno zevajočo rano na vratu. Postelja je bila vsa krvava, istotako ona sama vsa polita s krvjo. Ta prizor jo je onesvestil. Drugo jutro so našli sosedje moža mrtvega v postelji, ženo pa ležečo brez zavesti poleg postelje. Istega dne se je poskušala ustreliti Mladenka Margreiter, nameščenska tiskarne. Naslednjega dne se je vrgla iz četrtega nadstropja žena bančnega sluga Matilda Lušič. Našli so jo na dvorišču hiše s popolnoma razbito glavo. Vzrok njenega samomora ni znan.

Škoda radi toče v Banatu in Bački. Škoda, katero je povzročila toča v Bački in Banatu znaša nekaj sto milijonov kron. Toča je uničila v Banatu 4—5 tisoč oralov.

Madžarsko zverinstvo. Za časa jugoslovanske okupacije v Baraniji je pristopilo mnogo madžarskih demokratov na našo stran in so javno delovali za našo državo. Med temi sta bila tudi Aladar Hajedin, zelo spoštovan mož, ki je bil za časa okupacije vodja uprave v Mohaču, in Josip Bencze, vodja uprave v Baji. Po evakuaciji Baranje sta obadva pobegnila na naše ozemlje ter se nastanila v Botini. Tu pa je bil za srezkega načelnika neki Mihajlovič, kateremu sta ta dva Madžara dokazala, da ima tajne zveze s Hortijem. Vlada je odredila v tem oziru preiskavo, Mihajloviča pa ni odstranila z njegovega mesta, ampak je še nadalje vršil službo načelnika. Iz maščevanja, ker sta ga izdala, je dal Hajdina in Bencze-a zapreti ter jih je po noči po svojih organih predal madžarskim oblastem. Te so komaj te prilike čakale, ker sta bila obadva že poprej in contumaciam obsojena na smrt kot politična zločinca ter je bila na njuni glavi razpisana nagrada 2 milijona kron. Odvedena sta bila v Pečuh, kjer so ju drugi dan obesili. To madžarsko zverstvo je vzbudilo silno ogorčenje proti Mihajloviču, ker je jasno dokazalo njegove zveze z Madžari.

Na neosnovane vesti iz Kaple proti finančni kontroli in učitelju se k zadnji notici še pristavlja, da ako bi bilo komu o kakem tihotapstvu kaj znanega, naj pride k finančni kontroli, ki bo že vedela kaj storiti.

K vestem iz Svečine dostavljamo, da je glede zadnjega odstavka poučena šolska oblast in če želi kdo kaj vedeti v tej zadevi, naj se na šolsko nadzorništvo obrne.

Birma sokolskega zastavonoše — znanega orjunca in mizarja Jožeta Volčiča. Vsak večji sokolski izlet se je dosedaj po navadi končal s pretopom. Na Petrovo je pohitel mariborski Sokol z razvito zastavo in godbo na Pesnico. Ob tej priliki je prišlo med Sokoli do prepira radi nemške govornice. Glavno besedo v tem prepiru je imel seve zastavonoša-orjunec Joža Volčič. No, Sokoli so se pripeljali iz Pesnice v Maribor in na kolodvoru je že prišlo do spopada med brati Sokoli, ki so nato odkorakali v Narodni dom, da kronajo tamkaj pesniški izlet. Med proslavitelji pesniškega izleta je bil tudi gosp. zastavonoša Joža Volčič. V Pesnici in med vožnjo od Volčiča izzvani član Sokola je pred pohodom prišel v

Narodni dom slekel sokolski kroj in prišel v Narodni dom kot civilist. Poiskal je Volčiča, mu potegnil eno toplo s palico preko pleč in nato so začele tople zaušnice padati na Volčičevo orjunsko lice od leve ni desne, dokler se ni zastavonoša zgrudil pod preobilico udarcev. Volčičevo birmo je gledalo precej orjunskih bratov Soolov, a nikdo mu ni priskočil na pomoč, ker zastavonoša Sokola bi se moral braniti sam, a se ni. Z birmo g. Volčiča katero je izvršil v prostorih Narodnega doma brat Sokol, je onečastena tudi sokolska zastava in smo radovedni, kaj neki bodo ukrenili sedaj bratje Sokoli, da očistijo sramotnih zaušnic zastavonošo Volčiča in zastavo.

«Taborov» upravnik Reja se boji, da ne bi trpela njegova in Orjunina čast ter zahteva dokaze, kar je zelo smešno, ko vendar ve, da se prav lahko najdejo priče glede «izgubljenega» denarja v avstrijski vojski ravno tako, kakor glede njegovega službovanja pri mariborski stanovanjski komisiji. Naša očitanja so že uverovljena, sedaj pa naj on skrbi, da podpre svojo nedolžnost.

Včerašnja prireditev Katoliške omladine v Gambrinovi dvorani je zelo lepo uspela. Naša katoliška omladina nas je tokrat veselo presenetila s svojo trojno godbo, pevskim zborom in pristo zabavo. G. p. Pavel je kot voditelj kat. omladine res lahko ponosen na uspeh enega leta, odkar je začel zbirati okrog sebe kat. omladino ter jo navduševati za godbo in petje. Prireditvev, kakršna je bila včerašnja, še pričakujemo več in smo prepričani, da bo vsaka nadaljna vedno bolj obiskana. Potom poštene in res pestre zabave bomo našo mladino lahko obdržali v našem taboru.

Celočno nasprotno časopisje je zopet dvignilo krik in vik o Leskovar—Kernovi aferi. Za danes nam ne preostaja prostora za celo zadevo, katero bo javnosti pojasnil dr. Leskovar sam.

Vlom v Spodnještajersko ljudsko posojilnico v Mariboru. V nočeh od četrta na petek ali pa od petka na soboto se je vlomilo v omenjeno posojilnico. Vlomilec si je odprl hišna vrata in iz dvorišča v posojilnico s ponarejenim ključem. Istotako je odprl s ponarejenim ključem tudi zunanja železna vrata blagajne. Vse te ponarejene ključe je lat pustil ticiati. Notranje železne vrata pa je vlomil s silo. Posojilnica vlaga vsak dan denar, ki ji preostane v blagajni, v tukašnjo Gospodarsko banko, zato je vlomilec našel v blagajni le okroglo 6700 dinarjev in nekaj zlatine. Policija je storilec na sledu.

Policijski uspeh. Nedavno je bil aretiran neki ključavničar Južne železnice, ki je bil neko nedeljo na potu v Slov. Bistrico, blizu glavnega kolodvora. Policist, ki ga je ustavil in aretiral, mu dene okoli rok verigo ter ga tako odpelje na policijski komisariat, kakor največjega razbojnika. Pri zaslišanju mu pokažejo tri slike z vprašanjem, če on katero pozna. Železničar odgovori, da ne in nato so ga gnali v «hotel Graf», kjer so ga hodili ljudje gledat skozi neko linico. Drugi dan se je prestrašila in začudila njegova žena, ki je izvedela od studenjskih orožnikov, ki so ji premetali celo stanovanje, da je njen mož zaprt. Do danes še nikdo ni črnil besede, zakaj se ga je zaprlo in iz kakšnega vzroka. Kdo mu izbrise ta madež, ki mu ga je napravila policija čisto po nedolžnem? Kdo mu povrne tisti dan, ki ga je prebil pri «Grafu»? To je mogoče le pri nas, da se mirne in poštene ljudi zapira, roparje in druge zločince pa spregleda.

Glasbena Matica. (Velikodušen dar). Gospod dr. Rudolf Ravnik, odvetnik v Mariboru je včeraj podaril pevskeemu zboru Glasbene Matice 1000 dinarjev. V imenu celega zbora mu izrekamo za ta velikodušen dar našo najtoplejšo zahvalo. To priliko pa naj porabimo še za nek umesten predlog, ki bi Matici, v mislih imam tu Matico kot zavod, sčasoma prinesel lepo svoto in ji sigurno pomagal iz večjih denarnih zadreg. V Mariboru imamo okrog 30 slovenskih odvetnikov. Veliko pravnih se konča s poravnavo. Kaj, ko bi gospodje odvetniki pri vsaki poravnavi predlagali kak znesek za Glasbeno Matico? Matica nima državne podpore, tudi ne izgleda, da bi jo kmalu dobila, živi le od dobrih ljudi in podpor in vendar vzdržuje celi zavod. Učitelji morajo dobiti zvišane plače, luč in kurjava se je podražila, zvišala stanarina, tudi tajnik je potreben boljše plače. Kje pa naj jemlje? Naj dajo ljudje, ki se radi tožarijo. Če že ravno na sodniji morajo mlatiti, pa naj nekaj zrnja prileti tudi v Glasbeno Matico. Vzemimo slučaj, da vsak gospod odvetnik 4000 dinarjev na leto «poravnava», bi zneslo to 120 tisoč dinarjev za Matico. Za posameznika ne pomeni ta svota ničesar, nasprotno pa bi bil zavod iz največje skrbi in obstanek najpotrebnejšemu kulturnemu zavodu bi bil zasiguran.

Za romarski vlak na Plujsko goro dne 8. julija se dobijo vozne karte in znaki v Cirilovi tiskarni. Romarji, kateri se nameravajo udeležiti, naj si karte pravočasno oskrbijo. Na vlaku se karte ne bodo delile.

Drž. trgovska šola v Mariboru. Ob sklepu minulega šolskega leta je izšlo I. poročilo o drž. dvorazredni trgovski šoli v Mariboru. Izvestje obsega organizacijski pravilnik za dvorazredne trgovske šole v Sloveniji, učni načrt teh šol, našteva ugodnosti, ki jih nudi šola svojim absolventom in absolventinjam ter podaja podrobno poročilo o ustanovitvi in razvoju zavoda. Izmed ugodnosti, ki jih uživajo absolventi sta važni zlasti dve, namreč da nadomešča odhodno izpričevalo tega zavoda dokazilo o pravilno dovršeni učni dobi v trgovski praksi in pa odlok vojnega ministrstva, da uživajo absolventi šole ugodnosti skrajšane vojaške službe in možno napredovanja za rezervne častnike. Šola nudi zaključeno strokovno izobrazbo, usposablja učence in učence za službo v trgovski praksi, (kontoriste, korespondente in knjigovodje), dalje za pisarniška mesta v državnih in zasebnih službi, pri pošti in železnici, ter vzgaja samostojno in službeno osebo za blagovno trgovino, denarne zavode itd. Absolventi šole se sprejemajo tudi v specialne (na primer bančne tečaje). Maribor bi potreboval ne samo izpopolnitve

trgovskega ampak tudi drugega strokovnega šolstva, zlasti obrtnega, ker bomo sicer še dolgo časa izročeni na milost in nemilost tujim strokovnjakom, kakor nam to izpričuje dosedanja žalostna in za nas ne ravno častna izkušnja. Poročilo o državni dvorazredni trgovski šoli v Mariboru, ki ga je sestavil ravnatelj M. Dolenc in založil sosvet šole, se dobi pri vseh tukašnjih knjigarnah in pri ravnateljstvu zavoda na Zrinjskega trgu 1-1. Cena 10 din.

Vodstvo ljudske šole Lajtersperg—Krčevina se prav iskreno zahvaljuje tudi v imenu mladine in staršev za bogata darila, ki jih je prejelo povodom prvega svetega obhajila od cenjenih tukašnjih tvrdk Tavčar, Welle in Wögerer. Ob enem pa tudi še enkrat izreka svojo zahvalo vsem cenjenim gostom, posebno zastopnikom obeh občin in krajnega šolskega sveta za ljubeznivost, da so počastili šolsko slavnost, ki jo je priredilo učiteljstvo na Vidov dan, kakor tudi za vse gorke besede odkritosrčnega priznanja učiteljskemu zboru.

Društvo vpokojencev južne železnice naznanja svojim članom, da se vrši v nedeljo, dne 8. julija ob 9. uri dopoldne v Gambrinovi dvorani v Mariboru društveni shod. Člani so vabljeni, da se društvenega shoda polnoštevilno udeležijo.

Vrta veselica v Pekrah. Prostovoljno gasilno društvo v Pekrah priredi dne 5. 8. v gostilni Kmetič na Pekrah vrtno veselico, katere začetek je ob 15. uri. Vstopnina 3 D. Pri veselici svira popolna domača požarna godba. Čisti dobiček je namenjen za nabavo in popravo gasilnega orodja. Ako bo mogoče slabo vreme, se vrši ta veselica dne 12. 8. Za obilen obisk prosi odbor.

Dušica.

Roman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy. Prevodel Paulus.

21

Omožila se je s Percyjem Blakeney. Ne da bi prav pomislila, kako strogo bo sodil potomec stare plemeni-taške hiše njen greh. Dan po poroki se mu je izpovedala, zaupala je na njegovo slepo ljubezen, na neomajeni vpliv, ki ga je imela nanj, in mislila je, da jo bo milo sodil in kmalu pozabil na njen prestopok.

Ostal je miren, ni se razburjal, zdelo se ji je, da niti prav ne razume, kaj je storila, — pa od tistega trenutka sem ni kazal niti sledu več o tisti veliki ljubezni, ki jo prej tako strastno plamtela zanjo, njegova ljubezen je ugasnila, hladna je bil, mrzel, nedostopen.

In šla sta narazen.

Skušala je spet vzdramiti njegovo ljubezen, zbuditi njegovega počasnega duha s svojo živahno, bistroumno dovtipnostjo. Skušala ga je razdražiti, ujeziti, vzbuditi njegovo ljubosumje, toda zaman. Ostal je vedno isti, neobčutljiv, počasen, zaspan, trapast, pa vkljub temu — in to je morala priznati — vedno vljuden, pazljiv, skrben soprog. Vsega je imela dovolj, kar more dati bogat soprog svoji ženi, vsako željo ji je izpolnil, obisipaval jo je z dragocenim lišpom, s toaletami, — toda nocoj, ko so jadra «Zore» izginjala v večernem mraku in nosila seboj ljubljene brata, se je vkljub temu čutila samotno in zapuščeno, kakor nikdar poprej v življenju.

Težek vzdih se ji je izvil iz prsi, obrnila se je in počasi stopala nazaj k «Zadovoljnemu ribiču».

Šumna zabava, vesel smeh je donel iz krčme. Spoznala je Andrejev prijetni glas, Antonov hrupni smeh in vmes je tupatam čula zaspane, lene opazke svojega soproga. Pot je bila samotna, noč je naglo legala na polje, pospešila je korake —

Nekdo je prihajal od hiše sem proti njej. Ni se vznemirila, njeni znanci so bili v bližini, lahko jih je vsak trenutek priklicala na pomoč —

Tujec se je ustavil, že je hotela smukniti mimo, ko jo zakliče z mirnim glasom:

«Državljanica Just —!»

Vsa začudena je rahlo kriknila. Kdo jo kliče po njenem dekliškem imenu? In tu na Angleškem?

Pogledala je tujca — in iznova je vzkliknila, topot pa v neprikitem veselju, in je radostno ponudila obe roki v pozdrav.

«Chauvelin —!»

«Da, on je, in ves vam na službo!»

Vljudno ji je poljubil drobne prste.

Margareta je za trenutek z očitnim zanimanjem gledala neznatno postavico pred seboj.

Chauvelin je štel tistikrat blizu štirideset let, prebrisanega lica je bil in malih, globoko ležečih oči, iz katerih je gledala lisičja pretkanost in zvičajnost. Tisti tujec je bil, ki je pred dvema urama napil spoštovanemu Jellybandu v «Zadovoljnem ribiču».

«Chauvelin, prijatelj —!» je dejala Margareta z ljubkim vzdihom zadovoljstva. «Silno me veseli, da vas vidim!»

(Dalje prihodnjic.)

Prijeten in jajčast okus je znak testenin «Pekatete.» Ako jih kuharica skrbno pripravi, je ni boljše jedi te vrste.

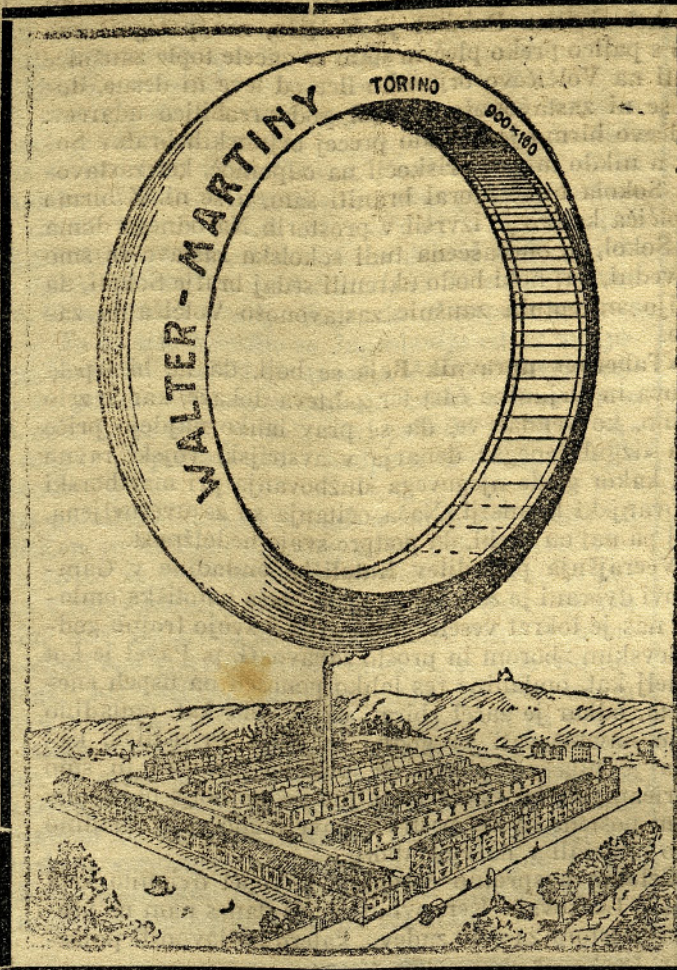
Dve gospodični se sprejmeta na hrano in stanovanje. K. Gril, Slovenska ulica 96, prvo nadstropje. 375

SMEV, tvornica strojeva, Bje lovar, potrebuje za svoje li-varne več pomožnih delavcev s plačo po 4 din. na uro. Spособni in pridni delavci bi se lahko izobrazili za formerje na strojih ter bi lahko zaslužili na akord po 7 din. na uro. Nastop takoj. 370

Vrtno garniture ter posamezne komade, enako tudi druge pletene izdelke, potne košare itd., parfumerija, nogavice, bombaž in razno drobnino priporoča po konkurenčni ceni tyrdka J. Baloh, Grajski trg 3. 342

Širite „Stražo“!

Najcenejše in najupešnejše
oglašujete
samo potom
Oglasnega zavoda
Voršič,
Maribor, Slomškov trg 16.
Pojasnila brezplačno!

„Svetla“

d. d.
PODRUŽNICA MARIBOR
Gosposka ul. 20. Telefon št. 133
Tevarniška zaloga polnogumijastih obročev, pnevmatike in vsake vrste tehniških gumijevih cevi, auto-delov in vsakovrstnega auto-materijala.
V centrali na razpolago:
Stiskalnica za montiranje polnogumijevih obročev.
Velika zaloga elektro-materijala.
Zastopstvo svetovnih tovarn.
CENTRALA LJUBLJANA
Rimska cesta 2. Telef. 588 Hilšerjeva ul. 5.
PODRUŽNICE:
Dunajska c. 20. Mestni trg 25
ZAGREB BEOGRAD
Solidna in točna postrežba! — Cene brez konkurence!

Spodnještajerska ljudska posojilnica
v Mariboru, Stalna ulica št. 6, r. z. z n. z.

obrestuje od 1. novembra 1922 navadne hranilne vloge, katere se zamore vsak čas dvigniti
po 5%
Vloge na trimesečno odpoved po 5 1/2%, večje in stalnejše vloge po dogovoru od 6% do 6 1/2%.
939

Za birmance
Velika izbira gotovih oblek po nizki ceni priporoča I. VEZJAK, konfekcija, Maribor, Vetrinjska ulica 7. 252
JOS. NEKREP
tesarski mojster in stavbeni podjetnik
sprejme vsa v njegovo stroko spadajoča dela in jih izvede ročno in ceno.
MARIBOR, SMETANOVA 59.
Telefon 140. 10-8 290

KUPUJE
se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki
KAROL WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ul. 10
Perje za postelje!

KAMENIT
TOVARNA UMETNEGA ŠKRILJA IN ELEKTRARNA, DRUŽBA Z O. Z.
LAŠKO
Slovenija

Hamburg — Amerika Linija
in
United American Lines Inc.
Filijska
SIMON KMETEC, LJUBLJANA
Kolodvorska ulica št. 26.
Sprejema potnike v južno in severno Ameriko, izdaja točna pojasnila in prodaja vozne liste.
Odhod iz Ljubljane vsaki teden.
Glavno zastopstvo za Jugoslavijo
J. G. Drašković
ZAGREB „B“ Cesta pri državnem kolodvoru ZAGREB
Podružnice: Beograd, Balkanska ulica 25, — Sušak: Jovo Gj. Ivošević, Karolinka c. 160. — Split: Ante Buić, Dioklecijanova obala 13. — Gruž: Ivo Lovričević. — Bitolj: Gjorgje J. Dimitrijević & Komp. Bulevard Kralja Aleksandra 187. — Vel. Bečkerek: Dušan Lj. Mihajlović, Trg Kralja Petra 4. 550
Potnike do Hamburga spremlja družbeni uradnik.

Največja izbira vseh vrst sukna, platna, etaminov in drugega modnega blaga
FRANC MASTEK, Maribor, Glavni trg 16.
Nizke cene! Solidna postrežba! — Poštni nameščenci na obroke!
872 10-2

Zadružna gospodarska banka
Podružnica v Mariboru.
izvršuje vse bančne posle najkulantneje. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu.
Izplača vsako vlogo na zahtevo takoj v gotovini.
Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.